

Editorial

Les Medes com a pretext

Els que ens dediquem a l'estudi i la conservació de la natura, sempre ens ha preocupat la poca atenció que s'atorga a aquestes qüestions des de les nostres administracions. La recerca naturalista i la conservació del patrimoni natural sembla que siguin aquelles polítiques que es duen a terme només quan totes les altres qüestions que preocupen a la nostra societat s'han solucionat.

En èpoques, com ara, que ens hem d'enfrontar a nombroses convocatòries electorals, s'ha comentat amb una certa plasenteria que aquest poc interès en la conservació es deu a que els ocells no voten. L'idea està ben trobada, però menysté els nostres conciutadans. En la darrera [consulta òmnibus de Catalunya sobre el medi ambient 2014](#), promoguda des de la Generalitat de Catalunya, el 71 % dels enquestats creu que l'esforç que fan les administracions públiques per protegir i conservar la biodiversitat és insuficient, i aquesta xifra no ha parat de créixer des que es fa aquesta enquesta. I aquests ciutadans, sí que voten.

En els darrers decennis semblava que les coses anaven canviant, però més que canviar en profunditat sembla que no hagin anat gaire més enllà d'embolcallar-les millor. Posem com a exemple el planejament urbanístic o territorial: si algú es llegeix la memòria informativa de qualsevol pla veurà

que conceptes com sostenibilitat, biodiversitat o conservació, se citen de manera repetida i que de propostes i bones intencions no en falten, però quan es repassa la normativa del pla o els plànols d'ordenació, que és allò que realment compta, tot això es comença a diluir si és que no s'ha esfumat del tot.

Un cas similar l'hem vist aquests darrers dies amb la [modificació del Pla rector d'ús i gestió de l'àrea protegida de les illes Medes](#). El motiu per revisar-lo el compartim tots: establir el nombre d'immersions que, de manera sostenible, es podran efectuar en cada punt d'immersió. Però el resultat final acaba essent la imatge en negatiu del que es proposava: s'incrementa el nombre total d'immersions i el nombre de zones on es poden fer immersions.

Que en un espai com les illes Medes, que és un dels medis marins mediter-

Libélulas y caballitos de agua de la Rioja (odonata). C. Zaldivar, T. Latasa, P. Rodríguez, I. Esquisábel, R. Zaldivar i A. Correas. Instituto de Estudios Riojanos, diciembre de 2014. Ciencias de la Tierra, 33. 362 p. ISBN: 978-84-9960-076-5.

ranis més ben estudiats, els arguments científics es tinguin tan poc en compte, és un fet greu. Es modifica el nombre d'immersions per fer-les més sostenibles, però es fa a partir d'uns valors que s'havien establert amb

anterioritat sense tenir en compte els criteris científics ni els principis mínims d'aquesta tan pregonada sostenibilitat. Novament es posa un embolcall lluent a una manera vella de fer les coses. ■

Sessions científiques

Renaturalització d'hàbitats

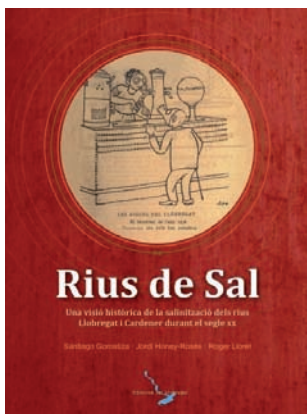
El 24 d'abril passat va tenir lloc, a Món Sant Benet, la jornada «Renaturalització d'hàbitats a Catalunya», organitzada conjuntament per la Fundació Catalunya-La Pedrera i la Institució Catalana d'Història Natural, la qual va comptar amb una considerable assistència d'experts en la matèria.

A Catalunya s'està produint una considerable transformació del paisatge i s'ha passat d'un medi agrari a un de predominantment forestal en poques dècades. Però si es té en compte el canvi climàtic i l'increment de l'aridesa que s'està produint, especialment a causa de d'episodis extrems, sembla que el paisatge forestal actual no serà el mateix d'aquí a unes poques dècades.

D'altra banda, també es constata que l'aprofitament forestal del bosc se centra en uns sectors molt concrets, per exemple, si es té en compte que la superfície forestal privada és del 77 %, el 70 % dels aprofitaments tenen lloc en només el 30 % dels boscos privats.

S'està preparant un document de conclusions de la jornada, que properament es podrà consultar al web de la Institució, i ja es parla d'organitzar alguns tallers que li donin continuïtat, els quals es podrien centrar en els possibles models de gestió i en com aplicar-los. ■

Rius de Sal. Una visió històrica de la salinització dels rius Llobregat i Cardener durant el segle XX. Santiago Gorostiza, JORDI HONEY-ROSÉS i ROGER LLORET. Edicions del Llobregat / Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, març de 2015. ISBN: 978-84-940710-6-5. Compra [on line](#).

Delegació del Bages

Sortides guiades

Espinelves i Viladrau. La sortida del dissabte 14 de març a Espinelves i Viladrau (Osona), al vessant nord del Matagalls, va ser polifacètica per la disparitat dels temes abordats —arbres amb geografia i història, la gestió forestal, les fonts, la geologia...— a la qual alegrement es van afegir la poesia inspirada en la natura i la meteorologia revoltada.

Amb pronòstic de temps inclement, l'excursió començà a la finca de Masjoan dedicada a viver forestal i arborètum de coníferes des de l'any 1860, quan el seu propietari Marià Masferrer, naturalista estudiós de la flora del Montseny i les Guilleries, inicià una vocació que els seus descendents han mantingut viva. Fou precisament el propietari actual qui ens rebé i ens explicà la història de la finca, les dates de plantació d'alguns dels arbres que s'han fet més grans i de la formació per un afortunat atzar i descobriment de l'avet de Masjoan (*Abies x masjoani*). L'arborètum de Masjoan conté

moltes espècies de coníferes, particularment aquelles importades de la costa del Pacífic d'Amèrica del Nord que assoleixen mides excepcionals. Aquí hi ha la major concentració d'arbres monumentals de Catalunya, ¡ni més ni menys que 7 exemplars!, i molts més que els van al darrera. Un itinerari condueix la visita entre arbres gegants. Cal posar atenció a les fulles, a les pinyes, a les escorces i als patrons de ramificació per classificar les espècies de coníferes. A l'entrada hi ha una esplanada amb grans exemplars de sequoia roja o de costa (*Sequoia sempervirens*), sequoia gegant (*Sequoiadendron giganteum*), cedre blanc (*Calocedrus decurrens*) i avet de Douglas (*Pseudotsuga menziesii*). La sequoia gegant i el cedre blanc fàcilment es confonen a la vista perquè ambdós tenen les fulles en escama, més encara si la capçada queda molt enlairada, però l'escorça inesperadament flonja de les sequoies permet identificar-les pel tacte. Aviat comencen els avets, les pícees i els teixos. Al Masjoan s'originà *Abies x masjoani* com a resultat de

(Continua)

Sequoies a Masjoan

la hibridació espontània entre l'abet (*Abies alba*), espontani als Pirineus i a la cara nord del Montseny, i el pinsap (*Abies pinsapo*), originari d'Andalusia. Les fulles de l'abet de Masjoan es disposen al brots no tan planes com a l'abet blanc o comú, ni a tot el volt com al pinsap, sinó en un terme mig. Té una vitalitat que li permet viure bé en llocs més eixuts que l'abet comú i que l'ha portat a ser actualment molt estès per jardins i l'arbre de Nadal per excel·lència. Destaquen igualment els grans cedres (*Cedrus libani*, *C. deodara*, *C. atlantica*) i alguns exemplars de *Pinus strobus* i de pi de l'Himàlaia (*P. wallichiana*) que agrupen les fulles en feixos de 5. La lliçó sobre les coníferes —diferències entre angiospermes i gimnospermes; detalls morfològics, distribució i característiques ecològiques de cadascuna de les espècies; una col·lecció de pinyes...— va ser magistralment explicada per Florenci Vallès. Una pluja fina i freda acompanyà la visita, per recrear millor les condicions dels boscos boreals.

El següent punt d'aturada fou al coll de Bordoriol. Sota un temps rúfol, boirós i amb neu granulada vam observar la composició granítica del massís, les seves esquerdes i com l'erosió l'engruna en sauló allà on queda exposat. La litologia granítica explica la mineralització baixa de l'aigua, mentre que les esquerdes faciliten la seva circulació pel massís fins a brollar a l'entorn de Viladrau.

Viladrau és vila coneguda per les seves fonts d'on neix l'aigua bona que arriba envasada a tantes llars, la riera Major que conflueix al riu Ter a Sau i la inspiració d'artistes. Una ruta ben indicada permet resseguir-les: la de les Paitides especialment cabalosa, la del Ferro amb gust lleugerament ferruginós i la del Noi Gran entre verns i trèmols; més amunt les de la Teula i de l'Aremany; enllà enmig del bosc la font de les Tres Roses;

per elles el proverbi de Joan Salvat Papasseit que proclama la font:

i moltes més, impossible de resseguir-les totes. Algunes de les fonts tenen poesies dedicades de Guerau de Liost, pseudònim de Jaume Bofill i Mates, el poeta del Montseny per excel·lència. Durant l'estona de la ruta de les fonts, una finestra de sol es va obrir entre els núvols, com convidant a gaudir de la poesia del lloc.

Així la rosa enduta pel torrent
així l'espurna de mimosa al vent
la teva vida sota el firmament

D'una revolada, el cel s'enfosqueix i comencen a caure petites volves de neu. El paisatge es difumina i pren aquella placidesa que només sap donar-li la neu quan cau. Aviat la neu cobreix el terra i les capçades dels avets. Cal tornar perquè l'autobús pugui sortir quan abans millor, però quin goig deixar-se atrapar per la neu al Montseny!

El castanyer de les 9 branques

Per un altre atzar del dia, també són Tres les Roses que vénen avui amb el grup; vagi doncs

per elles el proverbi de Joan Salvat Papasseit que proclama la font:

Així la rosa enduta pel torrent
així l'espurna de mimosa al vent
la teva vida sota el firmament

D'una revolada, el cel s'enfosqueix i comencen a caure petites volves de neu. El paisatge es difumina i pren aquella placidesa que només sap donar-li la neu quan cau. Aviat la neu cobreix el terra i les capçades dels avets. Cal tornar perquè l'autobús pugui sortir quan abans millor, però quin goig deixar-se atrapar per la neu al Montseny!

Fent camí de tornada

Assemblea General

El proper mes de juny és previst realitzar l'Assemblea General de la Institució Catalana d'Història Natural. Un dels punts de l'ordre del dia serà el de la renovació dels càrrecs del Consell Directiu, que enguany correspon a la Vicepresidència, la Secretària i fins a quatre vocals.

D'acord amb el que estableix el Reglament de règim interior, poden presentar la seva candidatura per ocupar un càrrec del Consell Directiu tots els socis que tinguin més d'un any d'antiguitat.

Fins al proper 25 de maig, tots aquells socis que vulguin presentar la seva candidatura a algun dels càrrecs vacants, poden fer-ho adreçant un escrit o un correu electrònic a la Secretària de la Institució, tot manifestant la seva disponibilitat per a ocupar un d'aquests càrrecs.

A partir d'aquesta data, juntament amb la convocatòria de l'Assemblea General, es trametrà la relació de les candidatures rebudes.

Per a qualsevol aclariment o informació addicional, poseu-vos en contacte amb la **Secretària** de la Institució.

També s'han incorporat alguns canvis al Reglament de règim interior que se sotmetran a l'aprovació dels socis en el transcurs de l'Assemblea. Podeu consultar la proposta a l'apartat Funcionament intern, del **web** de la ICHN.

BioBlitzBCN 2015. Museu de Ciències Naturals de Barcelona. Jardí Botànic de Barcelona, divendres 15 i dissabte 16 de maig.

Recerca al Parc Natural de la Serra de Collserola 1983-2013. Síntesi dels estudis i treballs realitzats. C. Barriocanal, M. Boada, L. Cabañeros i H. Munujos. Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals, UAB- Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola, setembre de 2014. 409 p. ISBN: 978-84-942706-1-1.

Riu Glorieta. Dissabte 11 d'abril hi hagué la sortida al riu Glorieta (Alcover, Alt Camp) que tingué dos objectius declarats i previstos, d'una banda la realització d'un taller per aprendre macroinvertebrats aquàtics organitzat per Jesús Ortiz de l'Associació per a la Conservació dels Ecosistemes Naturals, CEN, i de l'altra la descoberta dels racons més bells de la capçalera de la vall.

Taller de macroinvertebrats al riu Glorieta

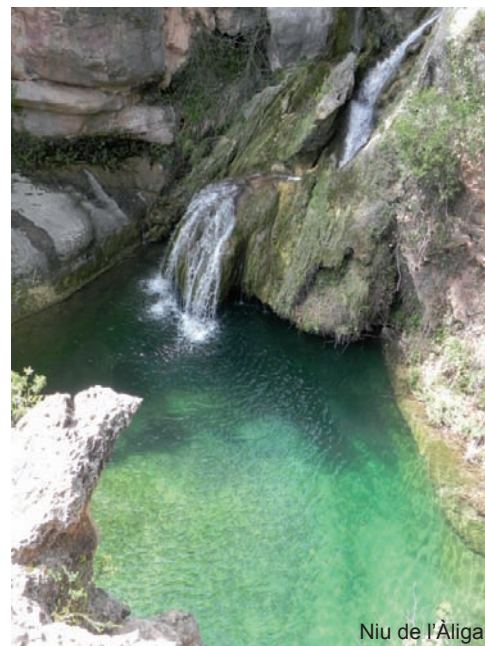
El tram de riu escollit per a la recerca de macroinvertebrats d'aigua dolça fou a mas Forès, pel seu fàcil accés i per la llera de còdols. Mercès al desplegament de material —botes d'aigua, un salabret rectangular adequat per recollir animallets dels fons, cubetes blanques de plàstic, lupes, guies d'identificació...—, els coneixements de l'expert, la curiositat dels participants i al bon estat del riu Glorieta a la capçalera, es van capturar, observar i tornar a l'aigua molts macroinvertebrats de tota mena. Gairebé tot allò que s'esperava va sortir. Els insectes constitueixen el gruix dels macroinvertebrats a l'aigua dolça; vam trobar-hi nombrosíssimes nimfes d'efímeres (ordre efemeròpters) que no paraven quietes, de frigànies (ordre tricòpters) amb l'estoig de pedretes adherit a una roca, de perles (ordre plecòpters) de cos lluent i de libèl·lules (ordre odonats) grosses i voraces, a més de larves de títula (ordre dípters) grans i gruixudes com cucs de seda i adults de sabater (ordre heteròpters) lliscant sobre l'aigua. Unes minúscules gambes de la família Gammaridae foren els crustacis més recollits, diverses cargolines d'aigua van ampliar l'espectre de grans grups d'invertebrats amb els mol·luscs i capgrossos de salamandra i de gripau foren la representació dels vertebrats. El conjunt de macroinvertebrats observats indica una qualitat biològica d'entre bona i molt bona.

El CEN porta a terme nombroses activitats d'estudi, protecció i divulgació de la natura del riu Glorieta emmarcades en un projecte global de custòdia. El riu Glorieta manté una població de cranc de riu autòcton (*Austropotamobius pallipes lusitanicus*) a la capçalera,

Nimfes de libèl·lula i d'efímeres

mentre que d'Alcover en avall i sobretot al riu Francolí on desemboca el Glorieta viu el cranc de riu americà (*Procambarus clarkii*). El CEN treballa intensament i des de fa anys en l'eradicació del cranc de riu americà a Alcover, per prevenir que aquest desplaçés l'autòcton si les poblacions entressin en contacte. Una altra acció contra espècies invasores és l'eliminació dels poblaments monoespecífics d'ailant (*Ailanthus altissima*) mitjançant la injecció d'herbicida als troncs. Pel que fa a temes socials, el CEN custòdia la finca del Niu de l'Àliga on hi ha el salt d'aquest nom, la canaleta i el molí reconvertit a central hidroelèctrica ja en desús des de fa anys, i intenta evitar actituds incíviques o irrespectuoses envers la natura en l'aflluència als gorgs i en la pràctica del barranquisme.

Niu de l'Àliga

Més amunt del Niu de l'Àliga, en un salt i un gorg comparables, hi ha les fonts del Glorieta. Més que néixer, aquí el Glorieta es fa gran amb el doll d'aigua que emergeix potent de les esquerdes de la roca a la part de dalt del salt i que es mostra cristal·lina al toll.

Seguint l'itinerari marcat vam abandonar el fons de la vall pel cingle de la Canaleta, voltar la capçalera pel mas de Muster on hi ha un grandíol pou de glaç i per L'Aixàviga —un agregat del municipi de Mont-ral—, i baixar-hi de nou pel vessant oposat pel Grau del Malpàs i per les runes del monestir de les Virtuts situat arran del cingle. Pel que fa als arbres van cridar l'atenció el pas de la pineda de pi blanc a pineda de pi roig sense un estatge de pinassa entremig, els teixos esparsos a l'entorn del Grau del Malpàs i l'absència de blada a zones extenses. A diferència de la majoria de boscos de Catalunya, la pineda de pi roig estava en explotació forestal.

Però aquest tram de la ruta va haver de ser forçosament apressat, a ritme d'excursionista més que no a pas de naturalista badoc.

L'àrea visitada s'inscriu a l'extens espai d'interès natural de les muntanyes de Prades.

(Continua)

Té un desnivell considerable dels 400 als prop de 1000 metres, un relleu intricat solcat per barrancs i una litologia variada de calcàries i gresos del Mesozoic i masses de travertins moderns. Tot plegat es combina per oferir múltiples hàbitats. Al sumar-hi el relatiu despoblament actual i l'aigua neta del Glorieta, la natura de la zona esdevé definitivament rica i interessant. El manteniment del bon estat de la vall del riu Glorieta, dels serveis d'esbarjo que ofereix, de la netedat de l'aigua del riu, de

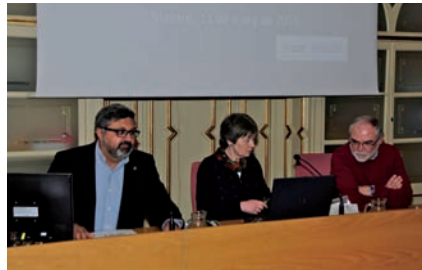

la pulcritud dels seus magnífics tolls i de la seva població de cranc de riu autòcton -quan ha desaparegut de la immensa majoria de rius i rieres de Catalunya on unes dècades enrere s'anava a pescar-haurien de ser objectius no només d'una associació científica i voluntariosa, sinó objectius ben compartits per tothom, particularment per administracions locals i pels diversos usuaris de l'àrea. ■

Delegació de la Serralada Litoral Central

Presentació de la Delegació de la Serralada Litoral Central

L'onze de març es va presentar oficialment la Delegació de la Serralada Litoral Central, a Can Palauet, Mataró. L'acte va consistir en un breu resum de la història de l'antiga secció de Ciències Naturals del Museu de Mataró, a càrrec de Roser Campeny i d'un seminari sobre la metamorfosi dels

insectes dut a terme per Xavier Bellés. A l'acte hi va assistir una cinquantena de persones, entre les quals hi havia representants de l'Ajuntament de Mataró i del Consell Directiu de la ICHN i diversos mitjans de comunicació. ■

Seminaris 2015. El sòl, font de vida

El cicle de seminaris d'aquest any va començar amb la ponència de Jaume Porta fent una breu introducció al món de la edafologia. Dissabte 11 d'abril, es va realitzar una sortida de camp al Montnegre (St. Martí de Montnegre - Terranegra) guiada per Marcos Fernández-Martínez (Delegació de la Serralada Litoral Central) i Guillem Bagaria (Grup de Naturalistes d'Osona). El leitmotiv de la sortida era explicar les característiques d'un sòl molt poc comú dins l'àmbit geogràfic de la Serralada Litoral Central, situat sobre pissarres del Carbonífer-Permià. Els següents seminaris van anar a càrrec de Teresa Sauras i d'Eduardo Mateos. La primera

va exposar com són de vulnerables els sòls al procés de desertificació i el segon va fer una presentació sobre el paper de la fauna edàfica dins les xarxes tròfiques del sòl.

A més, el dissabte 18, Eduardo Mateos va oferir una sessió de laboratori a Can Boet (Mataró) on es van poder veure, mitjançant lupa o microscopi, alguns dels exemplars que havien estat citats durant el seminari anterior. Dimecres 21 Joan Romanyà va oferir un seminari sobre l'ús i gestió del territori a la mediterrània i les implicacions que comporta en la fertilitat dels sòls. L'endemà, Magdalena Grifoll va parlar sobre com la biotecnologia es pot fer servir com a eina per recuperar sòls contaminats. A tots els seminaris hi varen assistir més d'una dotzena de persones.

El cicle de seminaris acabà amb les ponències de Montserrat Jorba i Dolores Asensio, que parlaran sobre com restaurar sòls miners i els compostos orgànics volàtils dels sòls, respectivament. ■

La vida a les aigües dolces. L'Atzavara, volum 25 (2015).

Podeu consultar tots els números anteriors d'aquesta revista al web de la publicació.

Delegació d'Osona - GNO

Cicle de sortides naturalistes

Sortida d'Ocells. El 18 d'abril passat, es va dur a terme la primera sortida del cicle «Descobreix els ecosistemes naturals 2015» que organitza el Grup de Naturalistes d'Osona conjuntament amb el Museu del Ter. La sortida —dedicada als ocells— va transcórrer

a l'illa del Sorral o de Gallifa, al riu Ter en el seu pas per les Masies de Voltregà. Els guies van ser els anelladors del Grup d'Anellament de Calldetenes Osona (GACO): Roger Jutglà, Joan Aymerich, Miquel Gomez, Carles Durà i Jordi Baucells. Ells van explicar les principals característiques d'aquest grup d'animals i també van ensenyar quins són els principals mètodes per capturar-los i estudiar-los al camp. Dues espècies destacades que es van poder veure van ser un martinet blanc (*Egretta garzetta*) i dos mosqueters xiularies (*Phylloscopus sibilatrix*). Fins a final d'any, es continuaran realitzant sortides

naturalistes a Osona que tractaran diferents grups de fauna i flora, així com també una sortida dedicada a la geologia de la comarca.

Sortida d'amfibis. El dissabte 25 d'abril al vespre, es va realitzar una sortida per conèixer millor els amfibis del nostre entorn. Una bona colla d'assistents, grans i petits, van poder sentir cantar les reinetes, observar tritons, salamandres, tòtils, gripau d'esperons i gripaus corredors. A últim moment fins i tot es va poder veure una serp i un llangardaix, com a representants dels rèptils de casa nostra. Les explicacions van anar a càrrec d'Albert Montori, que ens va acostar les famílies al bonic món dels amfibis. La sortida es va realitzar a la bassa de Sabaters (Tavèrnoles), on el GNO va fer una restauració ecològica fa quatre anys i que ha obtingut uns excel·lents resultats en la millora de la qualitat de l'aigua i les poblacions d'amfibis tal com es va poder veure a la sortida. ■

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Nicaragua. Un país de natura verge

El company Tato Rosés ja va fer una altra sessió «Escòcia en bici». En aquesta ocasió ha buscat una destinació més rara; Nicaragua! Com a mínim no és dels països més visitats, de manera que va captar l'interès de força gent el passat 23 de març en la que fou la sessió número 42 de la SCFN. Com és lògic, tota la conferència va estar il·lustrada amb una selecció de les fotografies preses en plena ruta.

Durant la conferència ens explicà, de manera molt distreta i amena, l'origen d'aquest viatge, que va ser totalment imprevisit, ja que en principi havia de viatjar a Birmània. Tan-

mateix, la persona amb qui havia d'anar-hi li va dir a l'últim moment que no podria i, per tant, aquest viatge a Amèrica Central seria el menys preparat i poc planificat de tots el que havia fet.

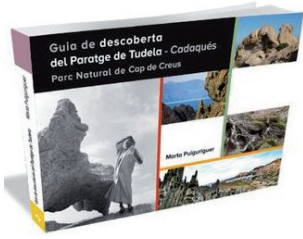
Sigui com sigui, el cas és que, sense voler-ho, de cop i volta es trobà al mig d'una ciutat horrible: Managua. Malgrat tot, va informar-se de les possibilitats de visitar les diverses regions del país i va anar a l'aventura, que finalment resultà prou reeixida.

El que més el sorprengué foren els impressionants paisatges, tan litorals com interiors. D'aquí ve el subtítol de la sessió: un país de natura verge. En efecte, trobà molts indrets poc alterats i plens de vida. Val a dir que aconseguí captar la seva bellesa amb nombroses imatges, i també cal remarcar la didàctica de les explicacions i l'amena que fou tota la conferència. Per tot plegat, els assistents van gaudir força de la sessió.

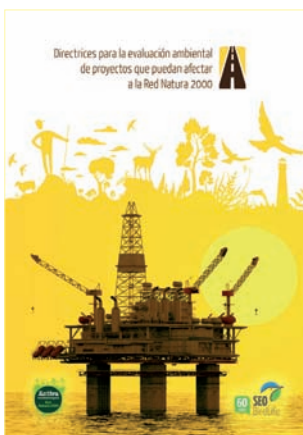
Ens va explicar les obres del canal que ha de comunicar l'Atlàntic i el Pacífic, i que serà de més envergadura que el de Panamà. Li fa por que això degradi força l'entorn. També

Fotografia: Jordi Llufs Pi

Puiguriquer, M. 2015. *Guia de descoberta del Paratge de Tudela-Cadaqués-Parc Natural de Cap de Creus*. Girona: Documenta Universitaria.

Valls, J.; Infante, O.; Atienza, J. C. 2014. *Directrices para la evaluación de proyectos que puedan afectar a la Red Natura 2000*. Madrid: SEO/BirdLife.

ens van descriure detalladament les peripècies viscudes amb la població local, molt pobre, però no per això poc hospitalària. Assegura que és un poble que guarda moltes sorpreses agradables per al viatger que va pel seu compte.

Tato Rosés és autor de dos llibres. El primer,

Retratar el mundo (Ed. Omega) és de fa temps, però just l'any passat en va publicar un altre que ja ha exhaurit les dues edicions: *Un paseo por la vida* (autoeditat), que tal vegada es torni a reeditar. En tot cas, esperem que en el futur comparteixi el recorregut d'altres viatges que ha fet, com ara el d'Islàndia, Patagònia, el remot Tadjikistan... Podeu trobar més informació sobre els seus viatges i els seus llibres al [seu web](#).

Al final de la conferència, la companya Mònica Busquets va fer la presentació del prestigiós concurs internacional de fotografia Montphoto, del qual és la directora. Passà audiovisuals i vídeos molt amens.

Els interessats a participar-hi, trobaran les bases i més informació al web de [Montphoto](#). ■

Jornades 30 anys de la Llei d'Espais Naturals

Amb motiu de la commemoració del trentè aniversari de l'aprovació de la Llei d'Espais Naturals de Catalunya, diverses institucions han previst organitzar sessions de debat temàtiques per valorar el que ha significat aquesta normativa pel que fa a la protecció del medi natural català però també per reflexionar sobre com avançar a partir d'ara, atès que aquesta llei necessita actualitzar-se.

Aquestes jornades es duran a terme a les poblacions següents:

- 5 de juny, Girona. *Balanç i reptes 30 anys després*. Càtedra de Geografia i Pensament Territorial, Institut de Medi Ambient; Universitat de Girona.
 - 8 de juny, Tarragona. *Aspectes jurídics*. Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (CEDAT); Universitat Rovira i Virgili.
 - 18 de juny, Barcelona. *Gestió, recerca i governament*. Institució Catalana d'Història Natural, Societat Catalana de Geografia; Institut d'Estudis Catalans.
- Properament podreu consultar el programa d'aquestes tres jornades al web de la ICHN.

Societats adherides

Societat Catalana de Lepidopterologia

Dissabte 9 de maig de 2015 a les 11 del matí, al Museu de Ciències Naturals de Barcelona (Museu Blau, espai Forum; plaça Leonardo da Vinci, 4-5), conferència «Variació alar en melanisme a la blanqueta perfumada (*Pieris napi*) a partir d'un gradient

estacional i altitudinal», a càrrec d'Andreu Ubach. Aquest lepidòpter presenta un polifenisme entre generacions. S'estudia el grau de melanisme de successives generacions en relació a les condicions ecològiques en que es troben els individus. ■

Grup Mineralògic Català

El diumenge 3 de maig, a Sant Celoni, es farà la tradicional fira Mineral Expo, on, entre d'altres activitats relacionades amb al món mineral, es presentarà el llibre de Miquel Calvo Rebollar *Minerales i minas de España*, volum 7. «Fosfatos, Vanadatos y Arseniats».

El Grup Mineralògic Català ha recuperat els Premis GMC als

treballs d'investigació sobre mineria i mineralogia. A més, hi han incorporat uns premis a treballs de recerca de batxillerat. Tots dos seran entregats el proper mes de novembre amb ocasió de l'Expominer que organitza Fira de Barcelona. Podeu consultar les bases al web del [Grup Mineralògic Català](#). ■

Activitats amb altres entitats

VII Sessió Científica sobre Invertebrats i Medi Ambient

El 14 de març de 2015, a la Sala de Plens de l'Ajuntament de Cervelló, es va celebrar la «VII Sessió Científica sobre Invertebrats i Medi Ambient», organitzada per Xavier Jeremías i l'Ajuntament de Cervelló, amb el suport de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, de l'Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals (AAMCNB) i de la Societat Catalana de Lepidopterologia (SCL).

La inauguració i presentació de l'acte aquest any, davant d'una nombrosa assistència, més d'un centenar de persones, va anar a càrrec de l'Alcalde de Cervelló, Jesús Arévalo, i de Xavier Jeremías (organitzador i coordinador de la sessió). Es van presentar dotze

comunicacions, en dues sessions matinals. Els temes tractats van ser tan diversos com interessants: alguns paràsits de l'home, parasitoids animals i vegetals, altres insectes (escarabats, xinxes, papallones), els cargols terrestres, astronomia (el sol), aspectes socials i de participació ciutadana (Bio-BlitzBCN); cal assenyalar que també es va tenir una record molt càlid pel Dr. Jaquim Mateu (eminent coleopteròleg català que ens va deixar el 20 de gener passat).

La VII Sessió es va obrir amb uns apunts històrics sobre el paludisme a càrrec de Xavier Sistach (especialista en història natural antiga dels insectes) seguit de una exposició d'algunes malalties tropicals (com el dengue i el chikungunya) trobades fóra dels tròpics,

(Continua)

Premiada la publicació del TERMCAT Noms de plantes. Corpus de fitonímia catalana.

El llibre *Noms de plantes. Corpus de fitonímia catalana*, publicat pel TERMCAT el mes de setembre passat, ha estat guardonat amb el Premi Crítica Serra d'Or 2015 en la categoria Recerca (Altres Ciències).

Noms de plantes. Corpus de fitonímia catalana recull un corpus constituït per més de 35.000 denominacions catalanes i vora de 8.400 noms científics, corresponents a unes 5.800 espècies de plantes vasculares, amb la indicació de les fonts documentals d'on s'han extret. Les dades contingudes en el llibre són accessibles també en línia des del web del TERMCAT, en un [diccionari en línia](#) específic i també per mitjà de la interfície de consulta del [Cercaterm](#).

Es pot adquirir a través del TERMCAT.

La ICHN disposa d'uns quants exemplars a disposició dels socis. Si hi esteu interessats, poseu-vos en contacte amb la [Secretaria](#).

a càrrec de Gemma Martín del Servei de Dermatologia de l'Hospital del Mar. Just després, Noel Mata-Casanova, doctorant de la Universitat de Barcelona, va introduir-nos en el món dels paràsits com a controladors de plagues.

Juli Pujade-Villar, va comentar aspectes curiosos de les gales dels roures (models de defensa, les que es poden menjar, la reproducció alternant, etc.), Eduard Vives (especialista mundial de Cerambycidae) va mostrar la diversitat d'aquests coleòpters del Vietnam del Nord i en Lluís Auroux va presentar en nom dels altres dos signants, J. J. Pérez De-Gregorio i Xavier Jeremías, els esdeveniments entomològics del Dr. Joaquim Mateu i Sampere (Barcelona, 1921-2015) en homenatge a aquest entomòleg català reconegut mundialment en el seu camp d'estudi.

Després de la pausa matinal, on els sucus de fruita, refrescos, cafès, pastes i petits entrepans van ser molt copiosos a més de deliciosos, José Manteca, de l'Observatori astronòmic de Begues, va presentar imatges i filmacions de les explosions solars, tot comentant la seva influència al planeta Terra. Seguidament, la Glòria Masó, conservadora de les col·leccions d'artròpodes del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, va parlar, en nom, també, de Berta Caballero, del projecte BioBlitzBCN (un esdeveniment de descoberta de la natura d'un dia de durada en el que especialistes, científics i voluntaris amb grans coneixements naturalistes comparteixen els seus coneixements amb les famílies i joves tot fent experiments i observacions al camp). Xavier Orozco, juntament amb Jordi Cadevall, ambdós de la Societat Catalana de Malacologia, van donar a conèixer una guia

que sortirà properament sobre els cargols terrestres, i Marta Goula, professora de la UB, explicà l'important que són les xinxes en el control de plagues en horts i jardins, fent una especial atenció en la conservació dels marges per a aquesta finalitat.

L'aparell reproductor dels coleòpters i la seva importància en el reconeixement d'espècies o gèneres va ser exposat per Amador Viñolas de manera planera i en certs moments còmica (el tema hi convidava), ponència que també signava Josep Muñoz-Batet, ambdós col·laboradors del Museu de Ciències Naturals de Barcelona. La darrera xerrada conduïda per Josep Ylla, feta amb col·laboració amb Ramón Macià, ambdós membres de la SCL, va estar dedicada a explicar els esdeveniments històrics de la que és possiblement la papallona nocturna més bonica del nostre territori: *Graellsia isabellae*.

Després de més de quatre hores de Sessió, Xavier Jeremías va cloure l'acte, tot agraint als ponents i als assistents la bona acollida d'aquest acte en la seva setena edició, i a l'Ajuntament de Cervelló, en la persona del seu alcalde, la dedicació i l'ajut esmerçats. L'alcalde va concloure afirmant que els ajuntaments, malgrat la crisi, han de possibilitar actes com aquests ja que això és cultura i aquesta sempre enriqueix un poble. ■

Representants en organismes i institucions

Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre

La reunió del 20 de març de la Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre va girar al voltant de la revisió del [Pla hidrològic de la conca de l'Ebre](#) (2n cicle 2016-2021), el qual estarà a exposició pública fins a final de juny.

També es troba a informació pública el [Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya \(2016-2021\)](#) i el seu [Programa de mesures](#).

El tema central va ser el dels cabals de l'Ebre, atès que en aquesta revisió del pla hidrològic es manté la xifra de 3.100 Hm³/any,

com al primer cicle, de manera que no es tenen en compte les al·legacions que es van presentar des de Catalunya i que, com a mínim, posaven en evidència que el mètode de càlcul seguit no era tècnicament adequat.

També es va informar que el Pla integral de protecció del delta de l'Ebre (PIPDE) es manté dins el pla hidrològic, així com de la posta en marxa del projecte [LIFE EBRO-ADMICLIM](#) sobre la gestió integrada de l'aigua, els sediments i els hàbitats del riu Ebre i de l'estat de desenvolupament del Pla de restitució territorial associat a les obres de descontaminació de l'embassament de Flix, el qual es preveu que finalitzi enguany. ■

Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya

A la sessió del 25 de març, de la Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya, el delta del Llobregat va ser un dels protagonistes, tant per la declaració d'interès territorial del Pla director urbanístic dels àmbits d'activitat econòmica del delta del Llobregat, com per la modificació del Pla general metropolità a l'àmbit del Parc agrari del Baix Llobregat.

Les qüestions urbanístiques i ambientals del delta del Llobregat es continuen afrontant amb modificacions del Pla general metropolità —ja en porta més de 1.500 en els quaranta anys de vigència— i no s'avança en l'elaboració d'un nou pla que realment planifiqui i que no es dediqui a posar pegats

a problemes que són el resultat d'actuacions que no s'haurien d'haver dut mai a terme.

En aquesta mateixa sessió es va debatre un tema força important: el tractament del sòl no urbanitzable per part de la proposada Llei de Territori. Començant amb que ningú té prou clar com anomenar aquest espai, però que no es pot continuar tractant-lo de “no urbanitzable”, i continuant per aspectes lligats a la seva planificació i a les activitats que hi tenen lloc, es va reflexionar al voltant de propostes com: disseny de la infraestructura verda, increment de la planificació de caire supramunicipal, ordenació dels usos periurbans, manca d'eficàcia de la protecció de la legalitat, etc. ■

Recull de legislació

Andorra

Decret de l'11-03-2015 de modificació del **Reglament de la pesca**. BOPA núm. 21 de 18 de març de 2015.

Ordre ministerial de data 24-02-2015 relativa a la **temporada de pesca** 2015. BOPA núm. 17 de 4 de març de 2015.

Aragó

DECRETO 27/2015, de 24 de febrero, del Gobierno de Aragón, por el que se regula el **Catálogo de árboles y arboledas singulares** de Aragón. BOA núm. 43 de 4 de març de 2015.

LEY 1/2015, de 12 de marzo, de **Caza** de Aragón. BOA núm. 58 de 25 de març de 2015.

Catalunya

ACORD GOV/21/2015, de 17 de febrer, pel qual s'aprova el **Pla de gestió dels espais naturals de protecció especial** de Catalunya 2015-2020. DOGC núm. 6815 de 19 de febrer de 2015.

RESOLUCIÓ AAM/341/2015, de 16 de febrer, per la qual s'ordena la **pesca a les aigües continentals** de Catalunya durant la temporada 2015. DOGC núm. 6823 de 3 de març de 2015.

RESOLUCIÓ AAM/605/2015, de 27 de març, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els **períodes hàbils de caça** i les vedes especials per a la temporada 2015-2016 en tot el territori de Catalunya. DOGC núm. 6844 de 2 d'abril de 2015.

Illes Balears

Decret 11/2015, de 20 de març, pel qual s'aprova el **Pla Forestal** de les Illes Balears (2015-2035). BOIB núm. 040 de 21 de març de 2015.

Decret 14/2015, de 27 de març, pel qual s'aproven cinc **plans de gestió** de determinats espais protegits xarxa Natura 2000 de les Illes Balears. BOIB núm. 051 de 9 d'abril de 2015.

País Valencià

DECRET 19/2015, de 13 de febrer, del Consell, pel qual es regula la **Reserva Marina d'Interès Pesquer del Cap de Sant Antoni**. DOCV núm. 7466 de 16 de febrer de 2015.

DECRET 20/2015, de 13 de febrer, del Consell, pel qual es declara **Bé d'Interès Cultural**, amb la categoria de Zona Paleontològica, el jaciment paleontològic Cañada París II, situat al terme municipal d'Alpuente. DOCV núm. 7466 de 16 de febrer de 2015.

ORDE 2/2015, de 12 de febrer, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual es fixen els **períodes hàbils** i les normes generals relacionades amb la pesca esportiva i d'entreteniment en aigües continentals de la Comunitat Valenciana. DOCV núm. 7469 de 19 de febrer de 2015.

ORDE 4/2015, de 9 de març, de la Conselleria d'Infraestructures, Territori i Medi Ambient, per la qual es crea i regula el **Registre de Plantacions Forestals Temporals** en terrenys agrícoles de la Comunitat Valenciana i es publica el Catàleg d'espècies al·lòctones. DOCV núm. 7489 de 20 de març de 2015.

DECRET 40/2015, de 2 d'abril, del Consell, d'ampliació dels **límits del Parc Natural del Penyal d'Ifac**, i de modificació del Decret 1/1987, de 19 de gener, pel qual es declara Parc Natural el Penyal d'Ifac, i del Decret 260/1993, de 30 de desembre, pel qual s'aprova definitivament el Pla Rector d'Ús i Gestió (PRUG) del Penyal d'Ifac. DOCV núm. 7500 de 8 d'abril de 2015. ■

Jornada reivindicativa en defensa dels espais naturals protegits

Dissabte 16 i diumenge 17 de maig de 2015. El nostre patrimoni natural, el nostre futur.

Modificació de la Llei 43/2003 de Monts

La tramitació al Congrés dels Diputats del Projecte de Llei de modificació de la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de Monts, mostra que aquest projecte de llei no només no avança en el reconeixement de l'interès públic i de les funcions socials i ambientals dels sistemes forestals, sinó que a més pot representar un cert retrocés en relació amb l'actual llei en qüestions com l'aplicació dels instruments d'ordenació forestal, el canvi d'usos del sòl en terrenys forestals cremats o l'estatus i les funcions dels agents rurals. En alguns casos, sembla que inclús pot haver-hi invasió de les competències que la Generalitat té en la protecció i gestió de la natura.

Vegeu al respecte el **manifest** promogut per l'Associació professional d'agents rurals de Catalunya.

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

Segueix-nos al [Facebook](#).

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

fundada el 1899

ICHN
Institut Català
d'Història Natural

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat

A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN: 2339-5672
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Agenda

Cursos naturalistes

9 i 10 de maig de 2015. *Les tortugues de Catalunya. Estudi, coneixement i gestió*, a càrrec de DIEGO MARTÍNEZ, tècnic de fauna. Forestal Catalana, DARPM.

16 i 17 de maig de 2015. *Tècniques d'estudi d'ocells esteparis i de zones humides*, a càrrec de SERGI SALES, ornitòleg.

6 i 7 de juny de 2015. *Els mol·luscs terrestres a Catalunya. Observació, identificació i tècniques de recerca de camp*, a càrrec de VICENÇ BROS, biòleg. Oficina Tècnica de Parcs Naturals, Diputació de Barcelona.

13 i 14 de juny de 2015. *Insectes pol·litzadors i pol·linització*, a càrrec de JORDI BOSCH i HELENA BARRIL-GRAELLS, CREA, Universitat Autònoma de Barcelona.

27 i 28 de juny de 2015. *Ecologia i conservació dels estanys dels pirineus*, a càrrec d'ALEXANDRE MIRÓ PASTÓ, biòleg. Centre d'Estudis Avançats de Blanes i tècnic del projecte LIFE+ LimnoPirineus.

4 i 5 de juliol de 2015. *Flora del prepirineu. Endemismes i espècies amenaçades del Port del Comte i la vall d'Alinyà*, a càrrec d'ANDREU SALVAT, botànic. Aprèn, Serveis Ambientals.

Per a més informació i inscripcions: Secretaria de la ICHN. Tel: 933 248 582; a/e: ichn@iec.cat.

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades:

Dissabte 16 de maig de 2015, de 8.15 a 20 h. Al matí, una passejada per la *Roca Canalda* i a la tarda, a l'exhibició de vol de rapinyaires al Zoo del Pirineu.

Dissabte 13 i diumenge 14 de juny del 2015, de 7.15 h de dissabte a 21 h de diumenge, *Els Ports de Beseit* (Matarranya).

Cal inscriure-s'hi a l'adreça ichnbages@gmail.com o bé al telèfon 933 248 582 de la Secretaria de la ICHN.

Delegació d'Osona - GNO

Sortides naturalistes guiades:

Dissabte 16 de maig de 2015. *Les orquídiades*. Lloc de trobada: a les 10 h, a la Universitat de Vic. Campus de la Torre dels Frares (c. de la Laura, 13. Vic).

Cal inscriure-s'hi a través dels correus electrònics cerm@museudelter.cat, info@gno.cat o del telèfon 93 851 51 76 (Museu del Ter).

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Dilluns 4 de maig de 2015, a les 19 h, a la sala Pere Corominas de l'IEC. *Màrqueting per a fotògrafs. Construint una marca*, a càrrec de MÓNICA BUSQUETS, llicenciada en Economia i Màrqueting, UB.

Dilluns 15 de juny de 2015, a les 19 h, a la sala Pere Corominas de l'IEC. Sessió audiovisual i inauguració de l'exposició del concurs Montphoto.

Associació Orquidològica de Catalunya

Diumenge 10 de maig de 2015. *Observació d'Orquídiades a Taradell* (Osona). Sortida matinal. L'activitat és gratuïta però cal inscripció prèvia a través de la Secretaria de la ICHN (ichn@iec.cat; 933 248 582). Assistència limitada a 20 inscrits.

Lloc i hora de trobada: 9 h, al pàrquing vora l'església de Taradell. (venint de la carretera de l'Esclat de Malla).

Jornades 30 anys de la Llei d'Espais Naturals

- 5 de juny, Girona. *Balanç i reptes 30 anys després*.
- 8 de juny, Tarragona. *Aspectes jurídics*.
- 18 de juny, Barcelona. *Gestió, recerca i governament*.

Properament es podrà consultar el programa complet al web de la ICHN.

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Badia, Guillem Bagaria, Marcos Fernández, Josep Germain, Bernat Hereu, Albert Masó, Juli Pujade, Ferran Sayol.